

Avtalspension PA 16

Försäkringsvillkor 2025

Villkoren gäller från 10 november 2025.

Villkoren gäller för försäkringsavtal med förvaltning i garanterad ränta som ingåtts till och med 31 december 2009.

Innehållsförteckning

Allmänna villkor	3
1. I Avtalspension PA 16 kan följande försäkringar ingå	3
2. Behörighet att teckna försäkring	3
3. Ikraftträdande av avtal och inträde av försäkringsskydd	3
4. Uppsägning av avtal och upphörande av försäkringsskydd	3
5. Handelsbanken Livs rätt att ändra försäkringsavtal	3
6. Hälsoprövning	3
7. Premie och premiebetalning	3
8. Förvaltning av försäkringskapitalet	4
9. Villkorad återbäring	4
10. Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt förfoga över försäkringen	4
11. Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse	4
12. Återköp	4
13. Flytt av försäkringskapital	5
14. Begränsningar i försäkringens giltighet	5
15. Avgifter	5
16. Tidpunkt och sätt för utbetalning	5
17. Räntebestämmelser vid utbetalning	6
18. Förmånstagare	6
19. Avkastningsskatt	6
20. Preskription	6
21. Ansvar för felaktiga och försenade meddelanden	6
22. Ansvarsbegränsning	6
23. Information till den försäkrade	7
24. Behandling av personuppgifter	7
Produktvillkor	8
Kundklagomål i Handelsbanken Liv	10

Allmänna villkor

Försäkringsgivare är Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag med organisationsnummer 516401–8284 med säte i Stockholm.

Villkoren gäller för de försäkringsåtaganden Handelsbanken Liv tillhandahåller i form av individuell ålderspension inom PA 16 Avdelning 2 med garanterad ränta. Vi benämner det fortsättningsvis som PA 16.

Avtalspension PA 16 bygger på överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna Arbetsgivarverket och de fackliga organisationerna inom området, Saco-S och Seko. Även OFR/S,P,O är anslutna.

Statens tjänstepensionsverk, i fortsättningen kallat SPV, är valcentral och administrerar den försäkrades val.

Försäkringsavtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren lämnat till SPV eller de val som den försäkrade anmält till SPV eller Handelsbanken Liv.

Om någon uppgift är oriktig eller ofullständig, gäller bestämmelserna i försäkringsavtalslagen. Handelsbanken Liv har rätt att på sådan grund säga upp försäkringsavtalet.

Utöver dessa villkor gäller försäkringsavtalslagen eller allmän svensk lag i övrigt. Innehållet i kollektivavtalet kan få betydelse för tillämpningen av försäkringsavtalet.

1. I Avtalspension PA 16 kan följande försäkringar ingå

- Ålderspension
- Ålderspension med återbetalningsskydd

2. Behörighet att teckna försäkring

Avtalspension PA 16 har fram till och med 31 december 2009 kunnat nytecknas i Handelsbanken Liv av den som arbetar hos arbetsgivare som tecknat pensionsavtalet PA 16.

Försäkringen tecknas med arbetsgivaren som försäkringstagare och den anställde som försäkrad.

3. Ikraftträdande av avtal och inträde av försäkringsskydd

Försäkringsavtalet börjar gälla när Handelsbanken Liv fått besked om den försäkrades val från SPV. I de fall hälsoprövning krävs, ska den försäkrade dessutom ha genomgått av Handelsbanken Liv godkänd hälsoprövning.

Försäkringsskyddet inträder när SPV meddelat Handelsbanken Liv om den försäkrades val, under förutsättning att premien eller försäkringskapitalet därefter överförs till Handelsbanken Liv.

4. Uppsägning av avtal och upphörande av försäkringsskydd

Försäkringsavtalet och försäkringsskyddet upphör vid försäkringstidens slut, det vill säga när försäkringen är slututbetald, om inget annat anges i försäkringsbeskedet eller när försäkringen sägs upp.

När uppsägning av försäkringsavtal från Handelsbanken Livs sida fått verkan medför uppsägning att försäkringen Ålderspension med återbetalningsskydd kan nedsättas enligt punkt 14.

Vid flytt av försäkringskapital upphör försäkringen att gälla när kapitalet lämnat Handelsbanken Liv för vidare förmedling via valcentral till mottagande försäkringsgivare.

5. Handelsbanken Livs rätt att ändra försäkringsavtal

Handelsbanken Liv har rätt att under försäkringstiden ändra villkoren för försäkringsavtalet om det behövs på grund av avtalets art eller andra särskilda omständigheter. Ändringen kan avse beräkningsantaganden, avgifter och försäkringsvillkor i övrigt.

Andra särskilda omständigheter är till exempel att det kollektivavtalade pensionsavtalet ändras, ändring av lagstiftning, lagtillämpning, myndighets föreskrift, eller annan förutsättning för försäkringsavtalet som Handelsbanken Liv inte råder över.

Kapitalavgift på försäkring med förvaltning med garanterad ränta kan inte höjas för kapital som uppkommit genom premiebetalning före 1 januari 2002.

För att en ändring i försäkringsvillkoren ska få verkan mot den försäkrade eller förmånstagare ska detta skriftligen ha informerats. Ändringen gäller då från nästkommande premiebetalning och får med vissa undantag verkan även för redan intjänat kapital. Om premieöverföringen avslutats börjar ändringen att gälla när den försäkrade eller förmånstagare fått informationen från Handelsbanken Liv.

Ändringar på grund av ändrad lagstiftning, lagtillämpning, eller myndighets föreskrift kan börja gälla omedelbart.

Ändring, som medför att hittills intjänad försäkringsförmån sänks, kan inte göras av Handelsbanken Liv såvida det inte följer av särskild bestämmelse i dessa försäkringsvillkor eller av lag eller myndighetsingripande.

Förlängning av försäkringen

Handelsbanken Liv har rätt att förlänga försäkringen med ett år från avtalad utbetalningstidpunkt, om den försäkrade inte svarar på bolagets årliga avisering inför den avtalade utbetalningstidpunkten. Med den avtalade utbetalningstidpunkten avses den försäkrades pensionsålder om inget annat sägs. Om försäkringen förlängs fortsätter försäkringsavtalet att gälla på samma sätt som innan förlängningen, enligt vid var tid gällande försäkringsvillkor. Om den försäkrad inte hör av sig efter förlängningen, sker ny avisering om utbetalning. Utbetalning kan dock aktualiseras när som helst efter ursprungligt avtalad utbetalningstidpunkt om den försäkrade begär det.

Om tidpunkt och sätt för utbetalning, se punkt 16.

6. Hälsoprövning

Vid nyteckning av Ålderspension eller Ålderspension med återbetalningsskydd krävs ingen hälsoprövning.

Hälsoprövning kan krävas vid vissa typer av ändring, vilket framgår av produktvillkoren. Hälsoprövning krävs inte vid familjehändelse, se punkt 11.

Bedömningen avser hälsoförhållandena med mera intill den tidpunkt då den försäkrades begäran om ändring samt fullständiga handlingar lämnas till Handelsbanken Liv.

7. Premie och premiebetalning

Premien betalas av arbetsgivaren. SPV fakturerar arbetsgivaren och ansvarar för att premien månadsvis vidarebefordras till Handelsbanken Liv. Varje premie ger upphov till ett visst försäkringskapital. Kapitalets storlek är beroende av avkastningen och de avgifter och antaganden om livslängd som Handelsbanken Liv tillämpar, samt den avkastningsskatt som bolaget är skyldigt att betala.

Rättelser av för högt inbetald premie kan innebära att beloppet återtas från försäkringen. Återtaget belopp kan inte överstiga värdet i försäkringen. Det får heller inte ske under utbetalningstiden eller då försäkringen har slututbetalats.

Återbetalning sker till SPV med stöd av administrationsavtalet mellan Handelsbanken Liv och SPV. Försäkringskapitalet minskas på så sätt att försäkringen får samma värde som om denna premie inte betalats in.

8. Förvaltning av försäkringskapitalet

Kapitalet i försäkringen förvaltas med garanterad ränta. Mottagna premier förs till Handelsbanken Liv förvaltning i enlighet med Försäkringsrörelselagens krav. Det innebär att medlen placeras i tillgångsslagen räntebärande värdepapper, fastigheter och aktier på ett sådant sätt att Handelsbanken Livs förpliktelser att utge försäkringsersättning är tryggad. Den försäkrade eller annan berättigad saknar möjlighet att påverka hur försäkringskapitalet förvaltas. Medlen placeras i den kapitalförvaltningsportfölj som gäller för det bestånd försäkringen tillhör. Kapitalförvaltningsportföljerna skiljer sig åt genom olika sammansättning av tillgångsslagen. Indelningen i kapitalförvaltningsportföljer och deras sammansättning beslutas av Handelsbanken Livs styrelse.

Handelsbanken Livs garanti består i att en del av premien ger upphov till ett garanterat kapital som följer en på förhand beräknad värdeutveckling grundad på den garanterade räntan, antagna förvaltningsavgifter, antagen avkastningsskatt och tillämpat livslängdsantagande samt avtalade utbetalningar och erlagda premier. Handelsbanken Liv har rätt att för kommande premiebetalning ändra dessa beräkningsantaganden. Återstående del av premien utgör villkorad återbäring. Premien fördelas enligt den fördelning som Handelsbanken Liv då tillämpar mellan garanterat kapital och villkorad återbäring vid premieplacering.

Om utbetalningstiden är längre än fem år har Handelsbanken Liv rätt att under utbetalningstiden använda en annan garanterad ränta och andra antaganden om avkastningsskatt och livslängd för tiden fram till pensionsåldern om inte annat framgår av enskilt försäkringsavtal.

Om försäkringskapitalet vid slutet av respektive kalenderår, eller i samband med flytt av försäkringskapital, är lägre än det garanterade kapitalet tillför Handelsbanken Liv så mycket kapital till försäkringen som fordras för att försäkringskapitalet ska uppgå till garanterat kapital. Kapitaltillskott görs tidigast vid det årsskifte som infaller 36 månader efter det att försäkringen började gälla.

Mottagen premie förräntas från och med den dag den bokförts på Handelsbanken Livs konto, dock tidigast 31 dagar före försäkringens tekniska dateringsdag.

Om avkastningen blir högre än den garanterade, tillförs försäkringen villkorad återbäring enligt reglerna i punkt 9.

Riskkompensation

Försäkring vars försäkringskapital inte helt omfattas av återbetalningsskydd tillförs riskkompensation. Beräkningen av riskkompensationen baseras på Handelsbanken Livs tillämpade antagande om livslängd för försäkringen. Bolaget har rätt att ändra tillämpat livslängdsantagande under försäkringstiden.

9. Villkorad återbäring

Utöver det garanterade kapitalet kan försäkringen tillföras villkorad återbäring. Den villkorade återbäringen utgörs av skillnaden mellan försäkringskapitalet och dess garanterade kapital enligt punkt 8.

Beräkningen av försäkringskapitalet baseras på inbetalda sparpremier, utbetalda försäkringsersättningar, avkastningsräntan,

uttag av avgifter och avkastningsskatt samt på tillämpat livslängdsantagande.

Om totalavkastningen inte överstiger den garanterade räntan är avkastningsräntan 100 procent av totalavkastningen. Om totalavkastningen är högre än den garanterade räntan är avkastningsräntan 90 procent av totalavkastningen, dock lägst den garanterade räntan.

Avkastningsräntan fastställs månadsvis och baseras på ackumulerad totalavkastning under kalenderåret.

Den villkorade återbäringen betalas ut som tillägg till de avtalade utbetalningarna. Vid periodiska utbetalningar sker fördelningen av återbäringen under utbetalningstiden med hjälp av särskilda antaganden om bland annat livslängd och ränta, vilka kan skilja sig från antagandena vid beräkningen av det garanterade kapitalet. Dessa antaganden omprövas årligen av Handelsbanken Liv och kan leda till att tilläggsbeloppet sänks. Tilläggsbeloppet kan också sänkas till följd av låg uppnädd totalavkastning.

10. Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt förfoga över försäkringen

Arbetsgivaren är försäkringstagare och den försäkrade är oåterkallelig förmånstagare i fråga om rätten till försäkringsförmånen. Behörighet att förfoga över försäkringen tillkommer i första hand den försäkrade och i andra hand förmånstagare. Ändring kan inte, utan samtycke från Handelsbanken Liv, ske på annat sätt än vad som framgår av dessa allmänna villkor eller produktvillkoren.

Den försäkrade har rätt att vidta åtgärder i de avseenden som framgår nedan:

- Vid pensioneringstillfället ändra pensionsålder och utbetalningstid
- lägga till eller ta bort återbetalningsskydd. I förstnämnda fall efter familjehändelse eller godkänd hälsoprövning Se även under punkt 11.
- ändra förmånstagarförordnande
- begära flytt av försäkringskapital

Vid byte av arbetsgivare inom avtalsområdet sker automatiskt överlåtelse av försäkringen till den nye arbetsgivaren.

Ändring från tjänstepension till privat pension kan inte ske.

Pantsättning kan inte ske. Försäkringen får heller inte ändras på sådant sätt att den inte längre uppfyller bestämmelserna i inkomstskattelagen.

Efter den försäkrades död har förmånstagare rätt att ändra tidpunkt för start av utbetalning. Ändring måste begäras innan utbetalningen startat. Finns flera förmånstagare kan ändring endast ske om förmånstagarna är överens.

11. Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse

Denna ändringsrätt är en rätt att, utan hälsoprövning byta till försäkring med återbetalningsskydd även för intjänat kapital om den försäkrade gifter sig eller inleder sådant samboende som avses i sambolagen eller får arvsberättigat barn.

Skriftlig begäran om ändring görs till Handelsbanken Liv och måste göras inom ett år från sådan händelse. Rätten att lägga till återbetalningsskydd gäller till dess att ålderspensionen börjar betalas ut.

12. Återköp

Försäkringen kan inte återköpas.

13. Flytt av försäkringskapital

Den försäkrade kan begära flytt av försäkringskapital till en försäkringsgivare och försäkring som är godkänd av kollektivavtalsparterna. Det är inte möjligt att flytta försäkringskapital till en försäkring med garanterad ränta hos Handelsbanken Liv.

Flytt ska ske i enlighet med bestämmelserna i inkomstskattelagen. De ska även följa regler i överenskommelsen om ålderspension enligt PA 16 samt de regler som upprättats mellan Handelsbanken Liv och SPV.

Försäkringskapitalet kan flyttas till försäkring med motsvarande omfattning. Det innebär att flytt från försäkring utan återbetalningsskydd kan endast göras till försäkring utan återbetalningsskydd. Flytt från försäkring med återbetalningsskydd kan endast göras till försäkring med återbetalningsskydd.

Begäran om flytt görs normalt till SPV. Flytt kan inte göras om försäkrad avlidit eller om utbetalning startat.

Det flyttbara kapitalet är det värde som är högst av garanterat kapital och försäkringskapital som försäkringen har den sista dagen före det månadsskifte som flytten sker.

Genomförs flytten senare än sju kalenderdagar efter den av SPV senaste angivna dagen beräknas räntekompensation utifrån den räntesats som Pensionsnämnden beslutat. Om räntekompensationen understiger 0,25 procent av gällande prisbasbelopp behöver någon ränta inte betalas.

14. Begränsningar i försäkringens giltighet

Har den försäkrade lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter om hälsoförhållanden eller tidpunkt av familjehändelse kan detta medföra inskränkning i Handelsbanken Livs förpliktelser. Detta innebär att försäkringens återbetalningsskydd kan reduceras till den omfattning det skulle ha haft med hänsyn till om riktiga och fullständiga uppgifter lämnats.

Om oriktigheten eller ofullständigheten upptäcks innan försäkringsfall ska Handelsbanken Liv utan oskäligt dröjsmål skriftligen meddela den försäkrade att försäkringsskyddet är reducerat.

Påföljderna vid oriktiga eller ofullständiga uppgifter gäller även mot förmänstagare.

15. Avgifter

Handelsbanken Liv tar ut avgifter för att täcka kostnader under hela försäkringstiden.

Avgifter kan tas ut som fast avgift och/eller procentuell avgift. Avgift tas ut på premien och/eller på försäkringskapitalet. Avgift på kapitalet tas ut fortlöpande genom minskning av räntan och avgift på premien tas ut vid varje premiebetalningstillfälle.

Avgifterna kan ändras om det behövs till följd av försäkringsavtalets art eller av ändrad lagstiftning, ändrad lagtillämpning, myndigheters föreskrifter eller på grund av annan förändring av de allmänna förutsättningarna för avgiftsuttaget, såsom förändrade driftskostnader. De olika avgiftsslag som Handelsbanken Liv tar ut framgår av den prislista som bolaget tillämpar vid varje tidpunkt. Där redovisas också storleken på avgifterna.

En avgiftsförändring påverkar inte storleken av det garanterade kapital som redan uppkommit genom premieöverföring eller kapitaltillskott.

16. Tidpunkt och sätt för utbetalning

Utbetalning av ålderspension

Handelsbanken Liv aviserar den försäkrade om utbetalning vid 65 års ålder. Efter ansökan om utbetalning av pension sker utbetalning till den försäkrade under avtalad utbetalningstid. När utbetalning sker från försäkringen beräknas storleken på varje utbetalning med hjälp av särskilda antaganden om bland annat livslängd, prognosränta, framtida avgifter och framtida uttag av skatt. Handelsbanken Liv har rätt att ändra dessa antaganden.

För försäkring där den försäkrade vid utbetalningstillfället valt fast utbetalning (ej längre valbart) har försäkringen ett fast värdesäkrat försäkringsbelopp. Försäkringsbeloppet följer Statistiska Centralbyråns fastställda konsumentprisindex (KPI). Uppräkning med KPI sker vid varje årsskifte. Den baseras på den procentuella förändringen av KPI mellan de två närmast föregående septembarmånaderna.

Om svenska staten upphör med att emittera realränteobligationer har Handelsbanken Liv rätt att avbryta den fasta utbetalningen. Detsamma gäller om den försäkrade byter utbetalningsalternativ. Bolagets resterande åtagande värderas och omvandlas till garanterat kapital och villkorad återbäring, enligt punkt 8 om förvaltning av försäkringskapital, med den fördelning som bolaget då tillämpar.

Avgift för byte av utbetalningsalternativ på den försäkrades initiativ tas ut enligt vid varje tidpunkt gällande prislista.

Har utbetalning gjorts under felaktiga förutsättningar är betalningsmottagaren skyldig att återbetala beloppet.

Utbetalning vid dödsfall

Vid utbetalning på grund av den försäkrades död beräknas utbetalningen inför varje utbetalningstillfälle med hjälp av gällande antaganden vid beräkningstillfället. Vid fast utbetalning fortsätter utbetalningen att följa Statistiska Centralbyråns fastställda konsumentprisindex (KPI).

Handelsbanken Liv är skyldig att registrera dödsfallet inom fem bankdagar från det att bolaget fått handlingar som styrker dödsfallet.

Anmälan om dödsfall ska göras skriftligt till Handelsbanken Liv snarast möjligt.

Den som gör anspråk på utbetalning ska styrka sin rätt till beloppet. De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Handelsbanken Livs ansvarighet ska lämnas och skickas in utan kostnad för bolaget.

Medgivande för Handelsbanken Liv att för bedömning av sin ansvarighet inhämta upplysningar från läkare, annan sjukvårdspersonal, sjukhus, annan sjukvårdsinrättning, allmän försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning ska lämnas om bolaget begär det. Om det med hänsyn till dödsorsak eller av annat skäl finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringen varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning inte ske förrän en månad förflutit efter att sådan utredning, som ska bedrivas med skyndsamhet, avslutats.

Har utbetalning gjorts under felaktiga förutsättningar är betalningsmottagaren skyldig att återbetala beloppet.

Utbetalningssätt

Handelsbanken Liv har rätt att bestämma på vilket sätt utbetalning ska ske. Inför utbetalning får den försäkrade eller förmänstagare information om kommande utbetalning. För att utbetalningen ska kunna starta behöver den försäkrade/förmänstagaren inkomma med kontouppgifter.

Utbetalning sker på Handelsbanken Livs ordinarie utbetalningsdag. Uppgift om ordinarie utbetalningsdag finns på handelsbanken.se/avtalspension.

Belopp som ska betalas ut periodiskt måste uppgå till en minimigräns som Handelsbanken Liv vid var tid tillämpar. Bolaget har rätt att ändra från periodisk utbetalning och betala ut hela beloppet med en slututbetalning.

17. Räntebestämmelser vid utbetalning

Dröjsmålsränta

Om utbetalning av pension sker senare än en månad, efter det att rätten till ersättning inträtt och fullständigt underlag för utbetalning lagts fram till Handelsbanken Liv, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen för tid därefter. Dröjsmålsränta beräknas även på upplupen förräntningsrörelseränta.

Så snart dröjsmål föreligger hos Handelsbanken Liv ersätts eventuell förräntningsrörelseränta enligt nästa stycke med dröjsmålsränta.

Förräntningsrörelseränta

Kan en utbetalning inte verkställas trots att Handelsbanken Liv vidtagit de åtgärder för reglering av försäkringsfallet som åvilar bolaget betalas ränta på förfallet belopp. Om utbetalning av pension sker senare än en månad efter att rätten till ersättning inträtt betalar Handelsbanken Liv förräntningsrörelseränta på förfallet belopp. Förräntningen sker från och med en månad efter nämnda dag med den för Handelsbanken Liv gällande räntesatsen.

18. Förmånstagare

Utbetalning av ålderspension sker till den försäkrade.

Utbetalning av återbetalningsskydd efter den försäkrades dödsfall sker till insatt förmånstagare. Den försäkrade har rätt att själv bestämma vem som ska vara förmånstagare. Har inget förordnande anmälts till Handelsbanken Liv gäller det generella förordnande som anges i produktvillkoren.

En ändring av ett förmånstagarförordnande kan endast ske genom att den försäkrade skriftligt meddelar Handelsbanken Liv.

Tillättna förmånstagare

För pensionsförsäkring begränsar inkomstskattelagen kretsen av möjliga förmånstagare till make/sambo, tidigare make/sambo samt barn till den försäkrade eller dennes make/sambo eller tidigare make/sambo. Även fosterbarn och bortadopterade barn kan vara förmånstagare, däremot inte barnbarn. Omfattar förordnandet annan person är det i den delen utan verkan.

Tolkning av förmånstagarförordnande

Om inte annat framgår av omständigheterna i det enskilda fallet gäller följande vid tolkning och tillämpning av förmånstagarförordnande.

Med make avses person som den försäkrade är gift med eller registrerad partner. Make/registrerad partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad eller mål om upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Med sambo avses ogift person som annan ogift person sammanbor med på sådant sätt som avses i sambolagen.

Med barn avses arvsberättigade barn. Barn som inte är arvsberättigade, till exempel styvbarn, fosterbarn och bortadopterade barn måste namnges för att vara förmånstagare. Försäkringsbeloppet fördelas lika mellan barnen och varje gren får lika stor andel av beloppet. I avlidets barns ställe inträder övriga barn. Vid förordnandet make och barn eller sambo och barn får

make/sambon hälften och barnen hälften. Är make/sambon avliden får barnen hela beloppet. Om alla barn är avlidna får make/sambon hela beloppet. Med barn avses här detsamma som angivits ovan.

I det fall en namngiven förmånstagare är avliden vid tidpunkten för utbetalning upphör förordnandet till denne och utbetalning av dennes del sker till övriga namngivna förmånstagare.

I den mån annan än namngiven förmånstagare är avliden eller inte vill ta emot sitt förvärv, ska dennes rätt övergå till den förmånstagare som enligt förordnandet står närmast i tur.

Om en förmånstagare har avlidit eller om förordnandet avseende denne har förfallit eller på annat sätt inte kan verkställas och det varken av förordnandet eller av övriga omständigheter kan utläsas vem som ska träda in i förmånstagarens ställe, ska dennes andel tillfalla övriga förmånstagare. I den mån förmånstagarna har rätt till olika andel eller belopp ska förmånstagarnas andel eller belopp ökas utan att den relativa fördelningen dem emellan förändras.

Twist om tolkning av förmånstagarförordnande

Om twist uppkommer beträffande tolkning av ett förmånstagarförordnande eller dess omfattning i övrigt tar Handelsbanken Liv inte ställning till tvisten annat än om något av anspråken framstår som uppenbart ogrundat.

I avvaktan på att de tvistande kommer överens eller tvisten prövas i domstol förräntar Handelsbanken Liv förfallet belopp med den räntesats som bolaget vid varje tillfälle tillämpar. Handelsbanken Liv kan även välja att sätta ned förfallet belopp hos länsstyrelsen.

19. Avkastningsskatt

Handelsbanken Liv är skyldig att betala avkastningsskatt försäkringskapitalet. Avkastningsskatt beräknas enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

För att täcka Handelsbanken Livs skattekostnader minskar försäkringens försäkringskapital varje år med motsvarande belopp som Handelsbanken Liv har att betala i avkastningsskatt.

20. Preskription

Rätten till utbetalning preskriberas i enlighet med försäkringsavtalslagen.

21. Ansvar för felaktiga och försenade meddelanden

Anspråk mot Handelsbanken Liv kan endast göras på grund av felaktighet i dokument eller meddelande till följd av misstag, i de fall bolaget inte snarast rättat uppgifterna efter att felet har upptäckts.

Om Handelsbanken Liv enligt dessa villkor är skyldig att underrätta annan part anses skyldigheten fullgjord då underrättelsen skickats oavsett om den når mottagaren.

Meddelande från den försäkrade eller annan berättigad ska anses ha inkommit till Handelsbanken Liv den dag meddelandet ankomststämpelplats eller på annat sätt daterats hos bolaget.

Den försäkrade eller annan berättigad ska utan dröjsmål påtala eventuella fel i mottagna handlingar och om bekräftelse på begärd åtgärd inte kommit denne tillhanda.

Handelsbanken Liv är inte ansvarigt för skada som skulle ha kunnat undvikas om reklamation skett utan dröjsmål.

22. Ansvarsbegränsning

Handelsbanken Liv utger inte dröjsmålsränta, om utredning eller utbetalning fördröjs beroende på svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse,

terroristattack, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet.

Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om Handelsbanken Liv själv är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd. Handelsbanken Liv ska dock göra vad som skäliggen kan begärs av bolaget för att begränsa de skador som kan uppkomma för försäkringstagaren eller den ersättningsberättigade.

Skada som uppkommit i andra fall ersätts inte om Handelsbanken Liv varit normalt aktsamt.

23. Information till den försäkrade

Efter att försäkringsavtal har träffats mellan Handelsbanken Liv och den försäkrade, får den försäkrade ett försäkringsbesked som är bekräftelse på att försäkringsavtal tecknats.

Nytt försäkringsbesked lämnas vid vissa ändringar, till exempel vid tillägg av återbetalningsskydd, ändring av förmånstagarförordnande eller vid ändrad utbetalningstid.

En gång per år informeras den försäkrade om aktuellt värde samt under närmast föregående år inbetalda premier och uttagna avgifter med mera. Aktuellt värde finns även i Handelsbankens internetbank och app.

24. Behandling av personuppgifter

Som personuppgiftsansvarig behandlar Handelsbanken Liv personuppgifter för att kunna erbjuda och leverera de försäkringar och tjänster som vi har kommit överens om och för andra ändamål som att till exempel följa lagar och andra regler.

Utförlig information om Handelsbanken Liv behandling av personuppgifter och dina rättigheter i samband med sådan behandling finns på www.handelsbanken.se.

Har du frågor, synpunkter eller klagomål kring hur vi behandlar dina personuppgifter kan du kontakta vårt dataskyddsbud på dpo@handelsbanken.se eller skriva till följande adress:

Handelsbanken
Dataskyddsbud
106 70 Stockholm

För eventuella klagomål rörande behandlingen av dina personuppgifter kan du även kontakta tillsynsmyndigheten, Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se.

Produktvillkor

Försäkringsförmåner

- Ålderspension
- Ålderspension med återbetalningsskydd

Ålderspension

Ålderspensionen baseras på det försäkringskapital, som byggts upp genom inbetalning av premier. Förvaltning av försäkringskapitalberäknas enligt punkt 8 i de allmänna villkoren.

Pensionen betalas ut livsvarigt från 65 års ålder. Om den försäkrade avlider före pensionsåldern upphör försäkringen att gälla utan att någon utbetalning sker.

Förmånstagare

Utbetalning av ålderspension sker alltid till den försäkrade i egenskap av förmånstagare. Förmånstagarförordnandet får inte återkallas.

Återbetalningsskydd

Återbetalningsskydd innebär att pensionen betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall.

Vid dödsfall innan pension börjat betalas ut till den försäkrade, betalas försäkringskapitalet ut till förmånstagare i fem år.

När pensionen börjat betalas ut gäller försäkringen med ett efterlevandeskydd under en viss tid, den så kallade garantitiden. Vid livsvarig ålderspension är garantitiden tjugo år. Om den försäkrade valt tidsbegränsad utbetalning av ålderspensionen, mellan tio och tjugo år kommer garantitiden att överensstämma med vald utbetalningstid.

Om den försäkrade avlider när utbetalning påbörjats, fortsätter utbetalning till förmånstagare som är i livet till garantitidens slut.

Om den försäkrade avlider när utbetalning av ålderspension är pausad sker utbetalning till förmånstagare under återstående garantitid.

Förmånstagare

Om inget annat förordnande anmäls till Handelsbanken Liv görs utbetalning i första hand den försäkrades make/sambo och i andra hand den försäkrades barn. Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin rätt. Därvid inträder de närmast efter denna berättigade till utfallande belopp.

Förmånstagare kan väljas ur den krets som anges som tillåtna förmånstagare under punkt 18 i de allmänna villkoren.

Saknas förmånstagare sker ingen utbetalning av återbetalningsskydd.

Borttag av återbetalningsskydd

Det är möjligt att ta bort återbetalningsskyddet. Om återbetalningsskyddet tagits bort kan det inte återinföras efter att utbetalningen påbörjats.

Tillägg av återbetalningsskydd

Det är möjligt att lägga till återbetalningsskydd för intjänat försäkringskapital vid inträffad familjehändelse enligt punkt 11 i de allmänna villkoren eller vid godkänd hälsoprövning.

Tillägget måste göras innan ålderspensionen börjat betalas ut.

Premie och premiebetalning

Premier överförs månadsvis till Handelsbanken Liv via SPV.

Fortsättningsförsäkring och efterskydd

Rätt till fortsättningsförsäkring och efterskydd föreligger inte.

Utbetalning

Lägsta ålder för uttag av ålderspension för den försäkrade är enligt huvudregeln 61 år för födda 1965 och tidigare. För födda 1966 och senare gäller 63 år.

Den försäkrade har rätt att starta utbetalningen senare än 65 år men senast den månad den försäkrade fyller 95 år.

Om den försäkrade senare lägger sin utbetalningsstart tillämpas pensionsavtalets vid var tid gällande utbetalningsregler vid den nya utbetalningstidpunkten.

Ändra utbetalningstid

I samband med ansökan om utbetalning av ålderspension kan utbetalningen istället för livsvarigt ske tidsbegränsat, lägst tio och högst tjugo år.

Om utbetalning påbörjats kan utbetalningstiden avkortas till lägst tio år, inklusive den tid som pensionen redan har betalats ut.

Efter att utbetalning påbörjats kan den försäkrade begära paus av utbetalning av ålderspension vid ett eller flera tillfällen.

Anmäl ändring

Anmälan om ändring av utbetalning, förmånstagare och återbetalningsskydd görs till Handelsbanken Liv.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende tjänstepensionsförsäkring (T) och omfattas av avkastningsskatt.

Ordförklaringar

Avkastningsränta är den räntesats med vilken försäkringskapitalet förändras på en försäkring med förvaltning med garanterad ränta.

Räntesatsen kan vara både positiv och negativ.

Försäkringsförmån: Med försäkringsförmån avses den ersättning som betalas ut från en försäkring.

Förmånstagare är den eller de personer som har rätt till utbetalning från försäkringen om den försäkrade skulle avlida och har valt återbetalningsskydd.

Försäkrad är den anställda på vars liv den försäkrade är tecknad.

Försäkring är det enskilda försäkringsavtalet avseende den försäkrade som avtalats mellan Handelsbanken Liv och försäkringstagaren/den försäkrade.

Försäkringsbesked är en beskrivning av och bekräftelse på ingånget avtal.

Försäkringskapital är det aktuella värde på försäkringen. Försäkringskapitalet påverkas bland annat av inbetalda premier, avgifter och avkastning.

Försäkringstagare är den arbetsgivare som är ägare av försäkringen. Den anställda är försäkringstagare i fråga om rätten till förmåner.

Garanterad ränta är den räntesats som det garanterade kapitalet räknas upp med.

Garantitid anger det lägsta antal år försäkringen ska utbetalas. Det förutsätter att den försäkrade eller någon av de insatta förmånstagarna lever.

Totalavkastning är Handelsbanken Livs verkliga avkastning på det kapital som är hänförligt till försäkring med garanterad ränta. Totalavkastningen består både av direktavkastning, till exempel räntor och aktieutdelning, och värdeförändring på tillgångarna. Totalavkastningen uttrycks som en räntesats.

Återbetalningsskydd innebär att pensionen betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall.

Kundklagomål i Handelsbanken Liv

Handelsbankens policy när det gäller klagomål är att de ska behandlas korrekt, omsorgsfullt och så skyndsamt som möjligt. Du har rätt att få ett sakligt svar och kan begära att få det skriftligt om du så önskar. Om ditt klagomål inte kan tillmötesgåas har du rätt att få en motivering till detta.

Om du inte är nöjd med Handelsbanken Livs beslut

Om du vill att ett beslut ska omprövas, ska ärendet i första hand bedömas av bolagets klagomålsansvarig, e-post: klagomal_handelsbankenliv@handelsbanken.se

Beslut i ett ärende kan även prövas i:

Handelsbankens Försäkringsnämnd

Box 1325

111 83 Stockholm

E-post: klagomal_handelsbankenliv@handelsbanken.se

(ange Handelsbankens Försäkringsnämnd i rubriken)

Om olika meningar ändå kvarstår hänvisar vi till:

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Box 174

101 23 Stockholm

Tel: 08-508 860 00

Webbplats: www.arn.se

Personförsäkringsnämnden

Box 24067

104 50 Stockholm

Tel: 08-522 787 20

Webbplats: www.forsakringsnamnder.se

Allmänna Reklamationsnämnden och Personförsäkringsnämnden är nämnder för alternativ tvistlösning. En anmälan till nämnderna måste vara skriftlig. För att Allmänna Reklamationsnämnden ska pröva ärendet finns bl.a. vissa värde- och tidsgränser. Personförsäkringsnämnden prövar ärenden som innefattar försäkringsmedicinska bedömningar.

Saken kan även prövas i **allmän domstol**.

Råd och vägledning i försäkringsfrågor:

Konsumenternas försäkringsbyrå

Box 24215

104 51 Stockholm

Tel: 0200-22 58 00

Webbplats: www.konsumenternas.se

Konsumentverket

Box 48

651 02 Karlstad

Tel: 0771- 525 525

Webbplats: www.konsumentverket.se

Konsumentvägledningen i din kommun